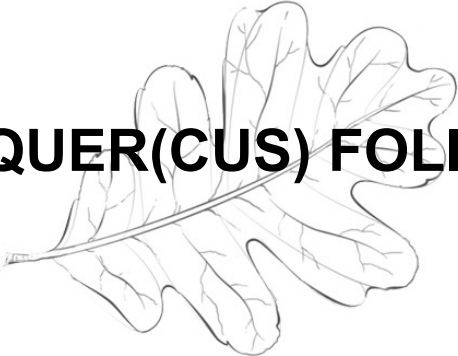

TAMMEDE PARGI MAASTIKULAHENDUSE IDEEKONKURSS

QUER(CUS) FOLIUM

OBJEKT : Tamme park (katastritunnus 89001:01:0716)
Haabneeme
Viimsi vald
Harjumaa

KORRALDAJAD : Viimsi Vallavalitsus
Nelgi tee 1
Viimsi vald
74001 Harjumaa

Eesti Maastikuarhitektide Liit
Lutsu 5
51005 Tartu

MÄRKSÕNA : 'Sild'

Tallinn 2018

1. Sisukord

1.Sisukord.....	2
2.Ideelahenduse kontseptsioon.....	6
3.Funktsionaalse idee lühikirjeldus.....	7
4.Liikumise lahendus.....	7
5.Haljastuse lahenduse lühikirjeldus.....	8
6.Katendid ja materjalid koos valiku selgitusega.....	9
7.Valgustuslahenduse põhimõtted.....	9
8.Sademevee käitlemise põhimõtted.....	10

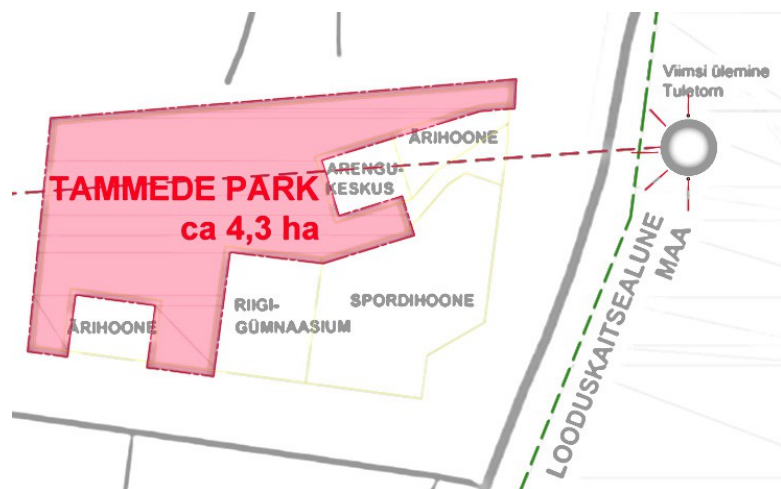
Sissejuhatus

Planeeritav ala paikneb Harju maakonnas, Viimsi vallas, Haabneeme alevikus. Katastriüksuse nimetus on Tamme park (katastritunnus 89001:001:0716), sihtotstarvega üldkasutatav maa 100%. Kinnistu loode ja kirde perimeetrit ääristavad elamu funktsiooniga erakinnistud. Kinnistu põhja- ja edelaosas olevad kinnistud (katastritunnus: 89001:010:1763; 89001:010:4570, 89001:010:0060) on sihtotstarbega 100 % maatulundusmaa. Kinnistu lääne- ja ida osas on kaks 100% ärimaa sihtotstarbega kinnistut

(katastritunnus: 89001:001:0716; 89001:001:0731). Ülejäänud suuremad projekteeritavat ala ääristavad kinnistud on ühiskondlike ehitiste maa (katastritunnus: 100% ÜEM 89001:001:0644; 80% ÜEM 20%ÄM 89001:001:0811; 80% ÜEM 20%ÄM 89001:001:0731)

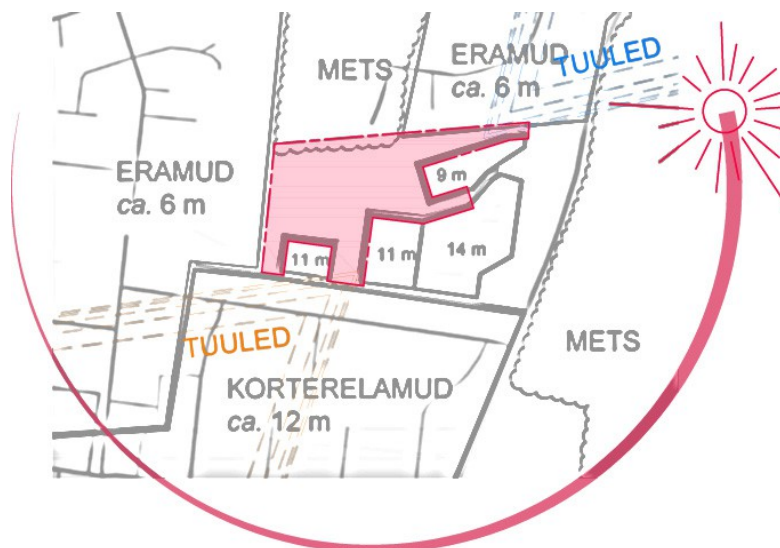
Tamme pargi kinnistu on ligikaudu 4,3 ha suurune endine karjamaa, millest soovitakse kujundada moderne ja kaasaegne pargiala. 2018. aastaks valmib pargiala serva uus Viimsi riigigümnaasium. Lisaks on sinna kehtestatud detailplaneeringu järgi planeeritud (Tammepõllu teega põhjas piirneva riigimaa detailplaneering 2015) ehitada ka spordikeskus, arengukeskus ning kaks ärihoonet. See annab aluse Haabneeme aleviku südame laienemiseks põhjasuunas. Vahetus läheduses asub Haabneeme-klindiastringu maastikukaitseala (KLO5000010) koos maamärgina mõjuva Viimsi ülemise Tuletorni ehk rahvakeeli Lubja majakaga.

Selleks, et loodava maastikuarhitektuurse kontseptsiooniga osata parandada sealset ruumilahendust, on esmatähtis mõista ja analüüsida olemasolevat situatsiooni, selle toimimist ja olemust. Sissejuhatus annab kerge ülevaate sellest, käsitledes projekteeritavat ala erinevatest aspektidest.

Oluline on mõista ala rekreatiivset olemust, mis peaaesjalikult väljendub funktsionaalsetes väärtustes ja ühendustes. Puhkevõimaluste analüüsimisel on oluline vaadelda maa-ala kasutuskooormust, olemasolevaid kasutusfunktsioone ja liikumissuundi hindamaks, kas väljakujunenud keskkond funktsioneerib ja kuidas saaks seda parandada. Mitte vähem tähtis aspekt on ala identiteediväärtus, mille lahtimõtestamisel on tuginetud osalt Kevin Lynchi teooriatele linnaruumist, teisalt ala külastades kogetud emotsioonidele ja muljetele ning koha loole läbi ajaloo. Uuele maastikuarhitektuursele kujunduslahendusele tagab ka edu koha mikrokliima analüüs.

Mikrokliima

Perspektiivseid arenguid vaadates muutub pargiala mikrokliima olukord kardinaalselt. Peamistele tuulesuundadele on ala juba praeguses ruumiolukorras küllalt suletud olemasolevate korterelamute ja eramute poolt. Tulevikus saab see olema tänu perimeetrile kerkivatele hoonetele veelgi tuulevaiksem. Samas on praegusel hetkel on tegemist päikesele avatud alaga, mida hakkavad varjutama sinna äärde kerkivad hooned.

Projektala kasutuskooormusele antakse hinnang lähtuvalt autorite kogemustest, teadmistest ja järeldustest. Mainimist väärt fakt on, et Haabneeme elanike arv on viimase 10 aasta jooksul pea

kolmekordistunud. Enamjaolt koosneb Viimsi poolsaare hoonestus individuaalelamutest ja poolsaare ühed ainukestest korterelamutest ning ridaelamutest on koondunud just Haabneemesse, käesoleva projektiala vahetus lähedusse. Seega on eeldatavalt projekteeritava ala peamiseks kasutajateks naabruses olevate kortermajade elanikud.

Kasutajagrupp

Pargiala funktsionaalsuse mitmekesistamist toetab selgelt kortermajade ümbruses olevate mänguväljakute vähesus ja ühekülgsus. Sealne loodav pargiruum peab lisaks toetama selgelt ka uue tekkiva tõmbekeskuse funktsioone. Seeläbi pikeneb kogu Haabneeme keskuse alal terve asula ulatuses.

Tõmbekeskused ja maamärgid

Peamised liikumissuunad

Lisaks uue tõmbekeskuse ühendajana töötab projekteeritav pargiala ka põhjapool oleva elumuala ja praeguse Haabneeme keskuse ühendajana. Kõige olulisem ühendus on just põhja- lõunasuunaline, sest ida- lääne suunaline liikumine on ruumis piiratud.

2. Ideelahenduse kontseptsioon

Maastikuarhitektuurne kontseptsioon `Quer(cus) Folium` — tamme leht, kui ilus leht — toetab ja tõstab esile uut tekkivat tõmbekeskust, mis pikendab Haabneeme keskust läbi aleviku mööda Randvere teed. Projekteeritav pargiala saab kandma nii esindusparki kui ka meeldiva vabaajaparki funktsiooni. Võimaldades seal korraldata rahvaüritusi ja tegeleda sportliku meelelahutusega. Pargialast kujundatakse väärikas paik viimsilastele.

Tammede pargi kujunduslahendus lookleb ruumis justkui tammeleht väreleb puul. Kujunduslahenduses domineerib selge geomeetria ning vaba lookleva joone ühte sulandumine. Haljastuselahendus lisab ruumile erinevaid dimensioone vertikaalsel skaalal. Muidu tasapinnalisele pargiala reljeefile lisab mängulisust kuivenduskraav. Lahenduse iseloomulikum kujunduselement moodustub niidualast ja kuivenduskraavist.

Loodud lahendus on inspireeritud sealsest kohaloost ja looduslikkusest rikkusest. Kaasaegse kujundusega pargiruumis säilivad kunagised avarad heinamaa motiivid ning materjali ja elementide valik annab vihjeid mere teematikale. Kujunduslahendus järgib hoolikalt inimese mõõdet ja on mugav liikumiseks. Pargiruumis on voolavat ruumivaheldust, esteetilist

mitmekesisust ja üllatuslike vaateid. Perspektiivsete hoonemahtude vahele tekib terviklik, katkematu ja sidus roheline ruum, mis on integreeritud sujuvalt keskkonda ja toetab neid perspektiivseid funktsioone. Linnamööbli ja valgustite paigutuslahendus jälgib inimeste peamisi liikumissuundasid ja soodustab tekkivate eriilmeliste ruumide kasutust.

Tammede pargi maastikuarhitektuurse lahenduse koostamisel on arvestatud universaalse disaini põhimõtteid ja nende rakendamise peamine eesmärk on tagada võrdsed võimalused ja võrdne ühiskonnas osalemine neile inimestele kellel on piiratud füüsiline või vaime liikumisvõime, eemaldades olemasolevad tõkked ja takistades uute tõkete tekkimist. Tammede pargi kujunduses on maastikuelemendid kergesti tuvastatavad, loogiliselt korraldatud ja seotud ühtseks tervikuks, et liiklejatel oleks neist kasu tee leidmisel.

Kujunduselemendid on valitud kohapõhiselt — rohttaimestiku valik ja looklev kuivenduskraav. See muudab loodava roheruumi ökoloogiliselt jätkusuutlikuks ja pikaajaliselt säästlikuks. Loodav ruumilahendus saab hingata oma rütmis ja on looduslikult reguleeruv ning hõlpsasti hooldatav. Klassikalise murupinna vähesus ja niiduala suurem osakaal muudab lahenduse ressursisäästlikuks. Taimmaterjali valik on asukohapõhine lähtub ja arvestab nii kohaliku kasvukohatüübi ja kliimaatiliste tingimuste eripäradega. Projekteeritavalt alalt ehitustööde käigus leitavad kivid tuleb uuesti kasutusse suunata, kas kuivenduskraavi kaldakindlustusena või dekoratiivsete kujunduselementidena.

3. Funktsionaalse idee lühikirjeldus

Tammede park on jagatud põhja- lõunasuunalise selge sihiga kaheks osaks. Pargi läänepoolne osa on rahulikuma iseloomuga looduslik ala ja idapoole osa aktiivsem ja funktsionaalsem ala. Loodusliku ala keskmeks on lookleva kuivenduskraaviga niiduala. Pargi aktiivsem tsoon tekib planeeritava ala keskmesse, kuhu on paigutatud lasemänguvahendid ja välilava, mis annab võimaluse vabaõhu etenduste, kontsertide või muu rahvaürituse korraldamiseks. Välilava paigutamisel on arvestatud ligipääsu vajadusega suurematele autodele(ürituste korral). Aktiivsustsooni keskmeks on ka lõkkeplats, mis on hea koht nii Jaanipäeva tähistamiseks või ka jõulukuuskede põletamiseks. Välilava ja lõkkeplats annavad võimaluse uute traditsioonide kujunemiseks väliste ühisürituste näol. Mänguväljakud on projekteeritud erinevatele laste vanuserühmadele ja nende inventari puhul on eelistatud puitu ja looduslikuma ilmega tooteid. Pargi loodeosas on veidi privaatsem virgestusala ja kirdeossa on loodud koht ka lemmikloomade jalutusväljakule.

Istekohtade paigutamisel on arvestatud sealt avanevate vaadete põnevust ja atraktiivsust. Peamiselt on paigutatud need pargi aktiivsustsooni lasemänguvahendite lähedusse, et lapsevanematele pakkuda mugavust ajal, kui laps on hõivatud mõne muu tegevusega. Pargi keskmesse jäävate olemasolevate tammede ümber on paigutatud ringpingid. Need annavad võimaluse möödujal jalga puhata ja vaadet nautida. Lisaks on ka heaks kohaks, kus kooliõpilase peale koolitundide lõppu saavad keskustelu pidada või lähedal olevates perspektiivsetes ärihoonetes töötavad kontoriinimesed oma lõunatundi pidada. Istepinkide valikul on arvestatud, et vanemaealistel oleksid püsti tõusmiseks mugavad käetoed ja et istuma ei peaks liiga madalale.

Pargi loodeosas olev looduslik niiduala rikastab ruumi esteetiliselt lisades sinna värvi lõhna ja liikuvust. Lisaks rikastab looduslik niidualal ka ökoloogilist keskkonda pakkudes lindudele, putukatele, väiksematele imetajatele pelgupaika. Kraaviga eraldatud niiduala, kuhu pääseb üle väiksemate purrete, on ka hea koht näiteks pikniku pidamiseks ja jalutamiseks. Pargi edelaosas olev virgestusala on paigutatud niidualal lähedusse, et virgestavateks ja meditatiivsemateks tegevusteks olev ala paikneks roheluses, tähelepanust ja autoliiklusest veidi kõrval.

4. Liikumise lahendus

Hea ligipääsetavus Tammede parki on tagatud nii põhiliselt liikumissuunalt Tammepõllu teelt Hundi teele kui ka diagonaalselt läbi pargi Tammepõllu teelt Randvere tee. Seoses Tammepõllu teega põhjas piirneva reformimata riigimaa detailplaneeringuga on peatselt pargi ida perimeetrile tekkimas suur hulk parkimiskohti, mis pargi ligipääsetavust veelgi parandab. Kõik jalakäijatele mõeldud liikumisalad on lihtsad, loogilised ja terviklikult kujundatud. Head liikumisvõimalused suurendavad linnaelanike heaolutunnet. Heas meeleolus inimesed on entusiastlikumad ja altimad oma kogemusi ja teadmisi teistega jagama, mis omakorda aitab linnaelanike ühiskonnaellu rohkem kaasata. Väärtustatud ja ligipääsetav park suurendab rahvuslikku rikkust ja piirkonna konkurentsivõimet.

Tammede parki projekteeritud puhkealad ja istumiskohad loovad kokkusaamiskohti ja soodustavad suhtlemist. Kujunduses on lähtutud põhimõttest, et kõik inimeste vanusegrupid ja ka vaegliikujad oleksid kaasatud – väikelastest kuni eakateni. Tammede pargi kujunduses on oluliseks lähtekohaks, et elanikel oleks võimalus aktiivse eluviisi alustamiseks, harrastamiseks ja jätkamiseks. Pargiteed on suures osas läbitavad puuetega liikujatele ja k.a. ratastoolis ja lapsevankriga liikujatele.

Tammede parki projekteeritud jalgteed on projekteeritud suures osas vett läbilaskva kõva katendida. Erandiks on niidetav jalgrada, mis viib pargi keskmest läbi metsatuka Hundi tee suunas. Eelpool nimetatud liikumissuund on kohalike seas kasutusel ja seetõttu võiks läbipääsu säilitada. Parendada võiks metsaalust jalgrada - näiteks laudteena.

5. Haljastuse lahenduse lühikirjeldus

Maastikukujunduse ideelahenduse haljastuse kontseptsioon on rõhutada ja parandada olemasolevate väarikate tammede vaadeldavust ning samas rikastada endist heinamaad uute sobivate istutustega. Olemasolev pinnas on savikast ja seda arvesse võttes on esmaseks põhiliigiks valitud samuti tamm. Eelistatud on harilik tamm, kuid hea sügisvärvuse poolest on oluline ka punane tamm. Veerežiimist tulenevalt sobib see koht ka sanglepale. Temale sobilikud kasvukohad on kraavide kaldad. Kirkamate sügisvärvuste lisamiseks on kindlasti omal kohal vähenõudlik harilik vaher. Valgete tüvede faktuuri lisamiseks pargiruumi on sobilikud aru-, soo- ja kuldkased. Kuna maa-ala läheduses asuvad kooli- ja lasteaia asutused on puude valikul eelistatud ka nende osa loodusõppel – Eestis hästi kasvavad liigid, puude viljad(tammetõrud) ja

lehed. Lastele huvitavate viljade pärast saab kasutada ka vähesel määral harilikku hobukastanit.

Okaspuudest on eelistatud lihtsamaid ja vastupidavamaid liike – harilik kuusk ja euroopa lehis.

Lisaks kõrghaljastuse liigilisele sobivusele on antud piirkonnas ka oluline mikrokliima parandamine. Mereäärsed alad on alati tuulised ja sellest tulenevalt on pargiala kirde ja edela suunas ette nähtud tihedamad istutused, et vähendada lagedal alal tuule kiirust.

Lisaks istutatavale uushaljastusele on oluline säilitada ka olemasolevat puistut, mis paikneb suurema massina projektalal põhjapoolisel küljel ja kahe väiksema tükina ida ja läänepoolses osas. Esmalt on vaja puistudes teostada kujundusraie, kuid ikkagi säilitada nende loomulik olemus s.t. ei tohi liiga hõredaks raiuda. Oluline on välja raiuda olemasoleva puistu idapoolses osas kasvav suurem harilik tamm – selle võra vajab vabastamist liige lähedale kasvanud puudest.

Oluline on parandada olemasolevate tammede kasvutingimusi – puud vajavad võrahooldust. Lisaks tuleb nende alt likvideerida järelkasv, et puule ei tekiks konkurentsi. Võimalusel proovida noor järelkasv ümber istutada.

Projektala läänepoolisel küljel olemasoleva kraavi kallastel tuleb piirata pajude, halli lepa ja hariliku haava levikut.

6. Katendid ja materjalid koos valiku selgitusega

Kõnniteede paigutusel on lähtutud maastikukujunduse analüüsist. Tagatud on inimeste liikumine põhja-lõuna ja edela-kirde suunal. Kõnniteede katendi valikul on eelistatud loodusliku materjali – graniitsõelmeid, mis on vabakujulise kujundusega pargis ideaalne valik. Kõnniteede hoolduse lihtsustamiseks on vajalik teede serva paigaldada metallist serv. Metallist serva eelis on see, et see ei hakka üldises pargiruumis domineerima kuid võimaldab hoida teede servad korras ja sellest tulenevalt mõjub ka pargi üldmulje korrastatumalt.

Kui põhilised liikumissuunad on katendiga siis läbi olemasoleva puistu Hundi tee viiv rada on ette nähtud sisse niidetava teena.

Lõkkeplatsi alune on samuti graniitsõelmetest, et kaitsta maapinda lõkkest tulenevate kõrgete temperatuuride eest. Lõkkealusel tuleb arvestada seda, et peale jaanituld või kuuskede põletamist tuleb tekkinud tuhk koristada ja vajadusel graniitsõelmetest katendit täiendada.

Lastemänguväljakutele ja virgestusalal võiks kasutada Playtop katendit. Playtop on spetsiaalne välja töötatud katend lastemänguväljakute all kasutamiseks. Pargi pikemaks hooldusvabamaks kasutuseks tuleb eelistada märjalt valatavat Playtop. Valatav Playtop on vastupidav, ilmastikukindel, vandaalikindel ja keskkonnasõbralik. Samuti võimaldab igale mänguvahendile teha eraldi pinnakatte kihi paksust – vastavalt mänguvahendi kriitilisele kukkumiskõrgusele.

Koerte jalutusväljakul on eelistatud liiv.

7. Valgustuslahenduse põhimõtted

Tammede pargi välisvalgustuse kontseptsioon on tagada pargiteedele normidele vastava valgustus ja lastemänguväljaku üldvalguse tagamiseks kasutada kõrgemaid prožektorvalgusteid. Valgusreostuse vähendamiseks ja lindude/loomade vähem häirimiseks on eelistatud visuaalselt prožektor-tüüpi pargivalgusteid, et valgustust oleks võimalik suunata vajaliku kohta. Mastvalgustid on timmerdatavad, et oleks võimalik öisel ajal vähendada nende energiakulu, kuid samas peab vandalismi vältimiseks olema piisav valgustugevus. Valgustid peavad olema LED-tüüpi.

8. Sademevee käitlemise põhimõtted

Projektala on tasasem, kaldega idast lääne suunas. Kinnistu läänepoolsel piiril on olemasolev kraav, mis on kunagi olnud osa liigvee ärajuhtimise süsteemist. Tänase seisuga on ala jätkuvalt kohati liigniiske, sest piirkonnas on tegemist savikate muldadega.

Maastikukujunduse ideelahenduses on sademevee käitlemise põhimõte säästa keskkonda. Vältida sadeveekanalisatsiooni rajamist, vaid juhtida pinnasevesi maapinna kallete abi pargis vookleva kraavi suunas, mis on ühendatud olemasolevasse koguvasse kraavi.

Sadevete ökoloogilise kogumise eesmärk on ka vältida alale liigpalju kõvakatendiga teede/platside rajamist. Lisaks katendite optimaalsele pindalale on ideekavandi eesmärk ka säilitada võimalusel olemasoleva rohttaimestiku kooslust. Säilitatavad rohttaimestikuga alad on ette nähtud pargi loode ja kagupoolsele küljele.

9. Väikevormide valik

Tammede pargi väikevormide valikul on eelistatud hea kvaliteediga ja ajas kestvaid tooteid. Projekteeritud väikevormid on kergesti hooldatavad ja võimalikult vandalismi ja ilmastikukindlad. Samas on oluline, et mänguvahendid oleksid teistmoodi kui need, mida lapsed leiavad ka oma koduhoovist. Oluline on nende sobivus üldise pargilahendusega ja olla ka visuaalselt lastele põnev ja ligitõmbav. Laevad ja paadid on lastemänguvahendites küll muutunud klišeeks, kuid Haabneemes oleks selline valik sobilik lähtuvalt olemasolevatest maamärkidest - meri, laevad, majakad jne —, mis on piirkonnas hästi märgatavad. Viimsi, kui endiste kalurikülade ja võrkude piirkonna sümbolika edasi andmiseks on mänguvahenditest eelistatud ka võrke ja trosse.

Lastemänguväljakud on paigutatud kahele alale ja erinevatele vanuserühmadele. Kuna Haabneeme piirkonnas napib väikelastele(1-4 aastased) mõeldud mänguvahendeid, siis on Tamme pargis neile eraldi mänguväljak. Vahendid on sinna valitud looduslikuma üldilmega, kuid samas väga vastupidavast puidust. Väikelastele on ette nähtud neile sobivad spetsiaalsed kiiged(madalad, saavad ise peale ronida), liivakasti, vedrukiiged jne.

Tähtsamate kõnniteede ristumiskohta projekteeritud lastemänguväljak on vanuserühmale 4+ kuni täiskasvanuteni välja. Ka siin mänguväljakul on mänguvahendite visuaalne välimus 'looduslikum', kuid samas on tagatud kõik lastemänguvahendite ohutusele nõutavad tingimused. Lastemänguväljaku läheduses paikneb ka tulevane riigigümnaasium, et sellest tulenevalt on oluline arvestada seal õppivate laste vanuserühmaga. Kindlasti tekitab lastes põnevust välibatuudid, mis on süvistatud maa sisse ja ei vaja eraldi kaitsevõrke. Lisaks on ka klassikalisi ronimisatraktsioone kui ka põnevamaid ja väljakutseid esitavaid köitega ronimisatraktsioone. Mänguväljakute äärde on ette nähtud istepingid. Prügikastid peavad paiknema sõlmteede ristumiskohas ja kogunemiskohtade läheduses. Lahenduse eesmärk on vältida prügikast+pink paigutust.

Pargiala läänepoolsele osale ette nähtud virgestusala on vahendid samuti 'loodusliku' ilmega. Valitud ei ole nn. klassikalisi jõusaali tooteid vaid eelistatud on rohkem võimlemist soodustavad vahendid. Samas saab neid kasutada ka mänguvahenditena või siis teismeliste puhul kogunemise kohana – on võimalus koos istuda.

Olemasolevatele tammedele tähelepanu tõmbamiseks on nende alla ette nähtud ringpingid. Ringpingid oleksid koht, kus jäädvustada pargiruumis Viimsiga seotud olulised isikud(nimelised pingid). Neil on hea istuda tuulevarjus ja nautida vaateid 'tammelehe motiiviga voolavale' maastikule.

Koerte jalutusväljakute puudus Viimsis torkab praegusel tühermaal jalutades hästi silma. Lisaks heakorra tagamisele on koerte jalutusväljak vajalik ka selleks, et koerte jalutamine oleks pargis kõigi jaoks ohutu ning pakuks koertele vajalikku liikumisvabadust. Pargiruumi kirdepoolsele osale on ette nähtud koerte jalutusväljak pindalaga ca 1600m². Tulevane koerte aedik on piiratud 1,5m kõrguse võrkaiaga. Lemmikloomade kui ka loomaomaniku ühiseks tegevuseks tuleks koraaedikusse paigutataga koertele mõeldud spordivahendid ja koerte ekskremendi prügikastid.